

Christine Lundstein
Politiadvokat
Innlandet Politidistrikt

08. 07. 2024

Rettsikring og etterforskningsstritt for postsaken

Viser til avhør for brudd på narkotikaloven. Som forsvaret gjorde klart i forberedende brev er straffefrihetsgrunner gjort gjeldende og politiet må undersøke om disse grunnene er reelle. I den forbindelse har politiet mottatt bevis som ugyldiggjør straffelovens § 231 (dokumentarserien [Moving a Nation Forward](#), boken [Human Rising](#), og boken [To Right a Wrong](#)), og om ikke etaten har vurdert forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse, må dette gjøres nå. Tiden som trengs i en rettsak avhenger av om staten erkjenner jakt på syndebukker og tar ansvar derfra – og for politiet er situasjonen like enkel som den er unik.

En organisasjon på rusfeltet har gått til sivil ulydighet fordi staten i 60 år har ignorert forskning og rettsprinsipper og fordi vilkårlig forfølgelse videreføres på rettsstatens bekostning. Siden Straffelovkommisjonens rapport i 2002 har lovgiver sviktet de forfulgte på rusfeltet og oppfølgende utredninger fra Rusreformutvalget og Rolleforståelsesutvalget tydeliggjør behovet for effektiv minoritetsbeskyttelse. AROD har i tidligere [korrespondanse](#) gitt Riksadvokaten oversikt over rettighetsargumentet. Til sammen har politi og påtalemyndighet alt som trengs for å erkjenne forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse, og [denne](#) spørsmålslisten til Justisminister oppsummerer det konstitusjonelle terrenget forbundet med ruspolitikken. Den viser også at Høyesteretts rettighetsanalyse ikke tilfredsstillende kravene til en upartisk og kompetent behandling, og politiet må trygge rettsikkerheten.

Dette gjøres ved en verdig rettsprosess, og forsvaret tilbyr følgende bevisoppgave og rettsløp:

Foreløpig bevisoppgave

For forsvarlig utgangspunkt ønskes stor rettsal og strømming av forhandlingene.

Følgende rettsløp legger grunnen for grunnlovssikring:

- Dag 1: innledende prosedyrer og visning av Moving a Nation Forward.

Dokumentaren [Moving a Nation Forward](#) viser at Norge i 60 år har videreført narkotikaforbud på sviktende premisser. I 15 år har rusbrukere kjempet for en rettighetsanalyse, mens staten har sabotert rettsstatsgarantier, og rettens forhandlinger tar utgangspunkt i informasjonen som kommer frem.

Om påtalemyndighet, regjering, eller Justisdepartement har motforestillinger vil forsvaret informeres i forkant slik at bevisoppgave og vitnelister kan oppdateres. Vi ønsker ikke å kaste bort rettens tid. Det er likevel rettens ansvar å klarlegge om ruspolitikken er forbundet til fortidens vilkårlige forfølgelse, og om påtalemyndigheten, justisdepartementet, eller statsministerens kontor motsetter seg en slik sammenheng vil vitneboksen avklare om motforestillingene har vekt.

Aller første etterforskningskritt er derfor å klarlegge forbindelsen til fortidens heksejakt. Straff på tilbakeviste premisser er per definisjon vilkårlig, og det er ikke vanskelig å erkjenne at historisk og prinsipiell kontekst ugyldiggjør straff på rusfeltet. Derfra må påtalemyndigheten ta problemet med ledelsessvikt på alvor. Offentlig panikk kunne ikke formet ruspolitikk i 60 år uten svikt i ledelse, og om påtalemyndigheten motsetter seg forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse, vil forsvaret innkalle Riksadvokaten, Førstestatsadvokat Runar Torgersen, Statsadvokat Sturla Henriksbø, og påtaleansvarlig jurist som vitner.

Påtalemyndigheten har et særskilt ansvar for rettssikring etter at Oslo Statsadvokatembeter flere ganger i perioden 2009 til 2022 har motsatt seg prøvelsesretten. 200 års rettshistorie avhenger av at påtalemyndigheten ikke beskytter forbudet mot konstitusjonell kritikk, og så snart politiet har kartlagt syndebukkmekanismen som førende for ruspolitikken må neste skritt være å avklare om regjering og justisdepartement erkjenner vilkårlig forfølgelse.

Om staten avviser påstandene som fremgår av dokumentaren, vil forsvaret legge frem tre filmer til som bekrefter det samlede bildet. Vi kommer tilbake til dette, men påstandene om rettighetsbrudd er så godt dokumentert at instruks og retningslinjer tilsier at påtalemyndigheten stiller seg bak forsvarets krav om at de ansvarlige for straff må vitne. Dette vil klargjøre det prinsipielle forbundet med ruspolitikken, og [spørsmålene](#) til justisminister er et minstemål av hva som må besvares for at straff skal videreføres.

Spørsmålslisten er omfattende. Den viser at Storting, regjering, og Justisdepartement har sviktet fagansvaret for ruspolitikken i 20 år, og sunn dømmekraft tilsier at påtalemyndigheten stiller seg på Grunnlovens side. Det betyr at påtalemyndigheten erkjenner (1) sammenhengen mellom ruspolitikken og tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, (2) at integriteten til fagfelt og system tilsier en grundig gjennomgang, og (3) at Justisministerens svar på spørsmål avgjør grunnlovens vekt og om Ansvarlighetsloven kommer til anvendelse.

Forsvaret har 3-20 vitner, avhengig av motforestillinger som anføres, men Justisministeren er uansett vitne 1. Mehl er den siste av en lang rekke justisministere som straffer på tilbakeviste premisser, hvilket innebærer vilkårlig forfølgelse, og ministerens vitnemål vil avsløre grov

ledersvikt. Jo mer Mehl har uttalt seg om ruspolitikken, desto verre fremstår Statsrådets forakt for rettsstats- og rettssikkerhetsgarantier. Sjelden har en minister utsatt seg for større konstitusjonell fallhøyde, og et annet viktig etterforskningskritt er å avklare om Justisdepartementets faglige ledelse erkjenner vilkårlig forfølgelse.

Justisministeren har siden 2021 vært [ansvarlig](#) for straff på tilbakeviste premisser, og om Mehl ikke erkjenner vilkårlig forfølgelse vil flere ansatte ved Justis- og beredskapsdepartementet bli innkalt som vitner. Dette må til for å vise retten at den ukultur som har satt styringsjuss foran rettighetsjuss består, selv etter å ha blitt eksponert av Rolleførståelsesutvalget, og at domstolen har ansvar for rettighetssikring.

I tillegg til Regjeringen må derfor Justisdepartementets fagledelse forberede seg på å vitne. Siden Straffelovkommisjonen har det manglende grunnlaget for straff vært klart, og forsvaret er kjent med intern strid. Blant annet vet vi at en tidligere leder for lovavdelingen støtter ARODs sivile ulydighet, og om departementet vil bygge integritet i tider med panikk må ansatte ta avstand fra den politiske ledelsen. Et oppgjør med etablert ukultur er den eneste måten som Justis- og beredskapsdepartementet kan gjenreise tillitt, og Nora Bergsjø, konstituert lovrådgiver ved lovavdelingen er vitne 2.

Bergsjø skal redegjøre for departementets behandling av faggrunnlaget for ruspolitikken, etter at justisministeren har redegjort for regjeringens perspektiv. Bergsjø har vært ansvarliggjort siden 2022, og om Justisdepartementet/Bergsjø ikke erkjenner vilkårlig forfølgelse, vil vi innkalle Departementsråd Heidi Heggnes, samt Kjetil Moen og Marlis Eicholz ved lovavdelingen. De kan utdype hvordan Justisdepartementet har ivaretatt sitt faglige ansvar, og om departementet ikke erkjenner forbindelsen til tidligere tiders heksejakt, vil forsvaret innkalle Jens Andenæs, Hans-Petter Jahre, Tonje Vang, og Arnulf Øyen.

Som medlemmer av Rushåndhevingsutvalget og regjeringens faglige alibi, kan disse juristene utdype faggrunnlaget for regjeringens politikk. Til tross for at samtlige er [informert](#) om forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse, har utvalget sett vekk fra sitt fagfelts integritet for å hvitvaske regjeringens totalitære prosjekt, hvilket kaster en større skygge for Justis. Ledelsessvikt i 60 år ville ikke vært mulig uten slike jurister som medløpere, og forsvaret vil belyse hvordan fagfeltet er forsøplet av jurister som skyr historisk og prinsipiell kontekst. Rushåndhevingsutvalgets vitnemål vil tydeliggjøre dette politiske spillet og forklare retten hvorfor ruspolitikken har fortsatt på et konstitusjonelt sidespor i 60 år.

Antall vitner avhenger altså av om Justisdepartementets faglige ledelse stiller seg bak regjeringens ruspolitikk eller ikke. Om departementet tar avstand fra den politiske ledelsen og erkjenner syndebugmekanismen som motoren bak forbudet, holder det med en representant fra Justis (Bergsjø), men om departementet står fast med regjeringen vil en lengre vitneliste avsløre ukultur. Ledelsessvikt, offentlig panikk, og nedprioritering av rettighetsjuss er stikkord som knytter regjeringens ruspolitikk til straff på tilbakeviste premisser, og vitne 3 blir derfor uansett Statsminister Jonas Gahr Støre.

Vitner fra politiet (Bård Dyrdal) kan fortelle om kilder i Arbeiderpartiet som hevder at Støre var for rusreform, men gav etter for straffelobbyen. Statsministerens vitnemål kan forventes å kaste lys over et større systemisk problem, og på dette grunnlaget kan retten avgjøre den politiske prosessens integritet.

Et annet vitnemål som er egnet til å kaste lys over den politiske prosessens manglende integritet er Peder Frølich (H), leder for Kontroll- og konstitusjonskomiteen. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ble informert om manglende minoritetsbeskyttelse i [2018](#) og [2023](#). Komiteen har ansvar for [sikring](#) av rettsstat og rettigheter etter at Høyesterett motsatte seg lovgivers vilje ved formaliseringen av Grunnlovens § 89, og Peter Frølich (H) sitt vitnemål er relevant når dommeren skal vurdere om rettigheter er tilstrekkelig sikret gjennom den politiske prosessen.

Forsvaret ber derfor politiet forberede Frølich som vitne. Frølich er et [eksempel](#) på den [ryggløshet](#) som driver ruspolitikken videre, og om påtalemyndigheten, regjeringen, eller Justis ikke erkjenner forbindelsen til tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, vil forsvaret innkalle Mads Andenæs, Hans Petter Rui, Henriette Sinding Aasen, Hans Fredrik Marthinussen, Bård Dyrdal, Kathrine Holter, Tania Garthus, og Morten Holmboe. Disse fagfolka er posisjonert til å utdype avstanden mellom teori og praksis på rusfeltet. De vil tilby innsikt fra fagfolks perspektiv, hvilket igjen gir domstolen en solid plattform for rettighetssikring.

Antall dager i retten avgjøres altså ut ifra hvor omfattende motforestillinger som anføres. Politiet må finne ut om sakens aktører motsetter seg en forbindelse mellom ruspolitikken og tidligere tiders vilkårlige forfølgelse, og derfra beregnes dager i retten.

Spørsmålslisten er omfattende og hvert vitnemål vil ta omtrent en dag. Det kan bli så mye som 22 dager i retten, men påtalemyndigheten avsetter 60 dager for å dømme narkotikalovbrytere til lovens strengeste straff, og dette er en rettsal som skal avgjøre etterkigstidens viktigste konstitusjonelle spørsmål. Prinsippet om jevnbyrdighet tilsier at de forfulgte på rusfeltet får et verdig forsvar, og 22 dager er i verste fall det som trengs for å avklare forholdet til Grunnloven.

Nå er forbindelsen til tidligere tiders vilkårlige forfølgelse lett å avdekke. Verken Regjeringen, Justisdepartementet, eller Riksadvokaten er tjent med å motsette seg rettighetssikring, og godt mulig vil samtlige støtte et oppgjør med jakten på syndebukker. I så fall kan antall rettsdager reduseres til fem, og derfra kan en uavhengig, upartisk, og kompetent rett avhjelpe et nasjonalt traume ved å levere en dom som bekrefter forsvarets påstander.

En slik dom vil markere at offentlig panikk ikke lenger styrer, gi forfulgte grupperinger et effektivt rettsmiddel, og bli en hjørnestein for bygging av integritet i rettssystemet. Den vil gi storting, regjering, og departement grunnlag for et oppgjør med vesentlige mangler og berede veien for en Sannhets- og forsoningskommisjon.

Det er vanskelig å forestille seg at påtaleansvarlig jurist ikke kjenner et ansvar for å avhjelpe den usikkerhet som mange politifolk kjenner på. Det er utenkelig at påtalemyndigheten vil la lov og rett skure, og det er opplagt bedre å handle før heller enn senere.

Vi ser derfor frem til rettsforhandlinger og positivt samspill med påtalemyndigheten.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink that reads 'Roar Mikalsen'. The signature is written in a cursive, flowing style.

Roar Mikalsen

Leder for Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk